

24/94

Telewizja Polska S.A.
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 WARSZAWA, skr pocztowa 46, tel 47 87 91, 47 87 92
tlx 81 53 31, fax 43 46 51

Nastroje społeczne w maju

* Prawie 2/3 (61%) badanych stwierdziło, że sytuacja w kraju zmienia się na gorsze, natomiast co czwarty ankietowany (25%) uważa, że na lepsze. Co siódmy (14%) nie miał zdania na ten temat. Od kilku miesięcy opinie Polaków na temat sytuacji w kraju pozostają na zbliżonym poziomie.

* Co trzeci Polak uważa, że w ciągu najbliższych trzech lat materialne warunki życia ludzi w naszym kraju pogorszą się. 27% badanych przewiduje poprawę, 32% jest zdania, że będzie mniej więcej tak samo, zaś 7% ankietowanych nie wyraziło na ten temat opinii.

* W ostatnich miesiącach nie zmieniły się poglądy badanych na temat sytuacji gospodarczej naszego kraju. Tylko nieliczni (7%) uważają, że jest ona dobra. Prawie połowa (48%) ankietowanych odpowiedziała, że sytuacja gospodarcza jest "ani dobra ani zła", zaś przeszło 2/5 (42%), że zła.

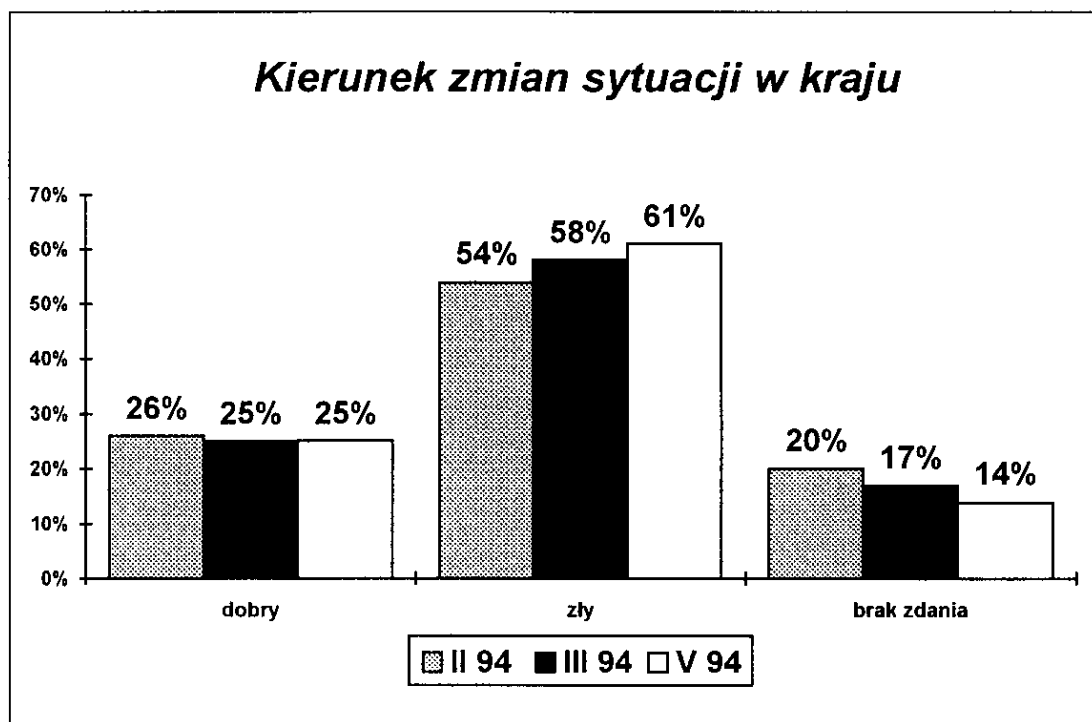
Warszawa, maj 1994

Najnowsze badanie OBOP przeprowadzone w początkach maja¹ pokazuje, że nastroje społeczne ustabilizowały się i pozostają na takim samym poziomie jak w marcu.

Ogólna ocena sytuacji w Polsce

Na wstępie wylosowanym osobom zadano pytanie, czy - ogólnie rzecz biorąc - sprawy w Polsce idą w dobrym czy w złym kierunku? Prawie 2/3 (61%) badanych stwierdziło, że sytuacja w kraju zmienia się na gorsze, natomiast co czwarty ankietowany (25%) uważał, że na lepsze. Co siódmy (14%) nie miał zdania na ten temat.

Porównując wyniki uzyskane w badaniach lutowym, marcowym i majowym można zauważyć, że opinie Polaków na temat sytuacji w kraju były w ciągu ostatnich kilku miesięcy względnie stabilne.

Jedynie zmiany to systematyczny, choć nieznaczny, wzrost negatywnych ocen biegu wydarzeń w kraju oraz równoczesny spadek odsetka osób nie mających zdania w tej sprawie.

W lutym i w marcu pozytywna ocena zmian w kraju wiązała się przede wszystkim z lepszym wykształceniem badanych. W maju zależność ta nie jest już tak widoczna. Można powiedzieć jednak, że osoby z wykształceniem podstawowym (66%) i zasadniczym zawodowym (66%) nadal częściej oceniają negatywnie kierunek zmian sytuacji w kraju niż ludzie z wykształceniem wyższym (54%) i ze średnim (55%).

¹Próba losowa mieszkańców kraju od 16 roku życia. Między 6 a 10 maja 1994r. zrealizowano 1100 wywiadów. Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza $\pm 3\%$ przy wiarygodności oszacowania równej 95%. Losowania dokonano wśród 28 mln 400 tys. osób.

Dodajmy jeszcze, że pozytywnej ocenie zmian w kraju sprzyja wysoka ocena własnej sytuacji materialnej.

Warto dodać, że osoby o poglądach lewicowych (67% ocen negatywnych) i prawicowych (64%) były bardziej krytyczne w ocenie zmian w kraju niż badani deklarujący orientację centrolewicową (59% ocen negatywnych) czy centroprawicową (56%). Zależność ta utrzymywała się zarówno w badaniu lutowym jak i w marcowym.

I jeszcze jedna zależność: ankietowani, którzy przewidują poprawę materialnych warunków życia ludzi w Polsce w ciągu najbliższych trzech lat znacznie częściej niż pozostali oceniają pozytywnie kierunek zmian w kraju.

Ocena nastrojów wśród ludzi

Opinie ankietowanych o nastrojach panujących wśród ludzi utrzymują się od lutego na zbliżonym poziomie. Dominuje przekonanie, że są one złe lub bardzo złe. Tylko 14% badanych uważa, że wśród ludzi panują dobre nastroje. Nie wyraziło opinii w tej sprawie 6% ankietowanych.

Jak Pan(i) ocenia obecne nastroje wśród ludzi?

dane w proc.

	II 1994	III 1994	V 1994
złe	75	79	80
dobrze	18	15	14
brak zdania	7	6	6

We wszystkich grupach badanych przeważa przekonanie, że nastroje wśród ludzi są złe. Podobnie jak w badaniu marcowym o dobrych nastrojach wśród ludzi przekonani są najczęściej ludzie młodzi, w wieku do 19 lat (29%), ankietowani oceniający swoją sytuację materialną jako dobrą (26%) oraz osoby, które spodziewają się w ciągu najbliższych trzech lat poprawy materialnych warunków życia ludzi w naszym kraju.

Poziom optymizmu społecznego

Co trzeci Polak uważa, że w ciągu najbliższych trzech lat materialne warunki życia ludzi w naszym kraju pogorszą się. 27% badanych przewiduje poprawę, 32% jest zdania, że będzie mniej więcej tak samo, zaś 7% ankietowanych nie wyraziło na ten temat opinii.

Nadal pesymiści przeważają nad optymistami, chociaż przewaga ta jest nieco mniejsza (7 punktów procentowych) niż w marcu (10 punktów).

Czy w ciągu najbliższych trzech lat materialne warunki życia ludności w naszym kraju poprawią się czy pogorszą?

dane w proc.

	VIII93	X93	XI93	XII93	II94	III94	V94
poprawią się	19	27	30	26	27	25	27
będzie mniej więcej tak samo	33	40	42	40	34	32	32
pogorszą się	36	22	18	22	31	35	34
brak zdania	12	11	10	12	8	8	7

Poprawy materialnych warunków życia spodziewają się najczęściej najmłodszy badani (w wieku do 19 lat) oraz osoby oceniające swoją sytuację materialną jako dobrą. Najbardziej pesymistycznie oceniają przyszłość ludzie źle sytuowani oraz rolnicy. Pogorszenia materialnych warunków życia spodziewa się około 1/4 badanych o centrowej orientacji politycznej, 1/3 osób o poglądach lewicowych i 1/3 osób o przekonaniach prawicowych. Stosunkowo najczęściej inteligenci, osoby z wyższym wykształceniem, ludzie młodzi w wieku nie przewidują zmian materialnych warunków życia ludzi w Polsce do 29 lat.

Poziom zadowolenia z rozwoju demokracji w Polsce

Oceny sposobu w jaki rozwija się demokracja w Polsce nie zmieniły się w czasie ostatnich dwóch miesięcy. Wciąż przeważają osoby niezadowolone ze sposobu w jaki rozwija się demokracja.

Ogólnie rzecz biorąc, czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też nie ze sposobu w jaki rozwija się demokracja w Polsce?

dane w proc.

	VIII	X	XI	XII	II	III	V
nie	75	60	54	54	59	64	66
tak	16	28	31	28	30	28	28
brak zdania	9	12	15	18	11	8	6

Stosunkowo najbardziej zadowoleni ze sposobu w jaki rozwija się demokracja w Polsce są mieszkańcy dużych miast, osoby z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowane, oraz optymiści przewidujący w ciągu najbliższych trzech lat poprawę materialnych warunków życia ludzi.

Ocena obecnej sytuacji gospodarczej w kraju

W ostatnich miesiącach nie zmieniły się opinie badanych na temat sytuacji gospodarczej naszego kraju. Tylko nieliczni (7%) uważają, że jest ona dobra. Prawie połowa badanych (48%) odpowiedziała, że sytuacja gospodarcza jest "ani dobra ani zła", zaś przeszło 2/5 (42%), że zła.

Jak, według Pana(i) oceny, przedstawia się obecnie sytuacja gospodarcza naszego kraju?

dane w proc

	II 1994	III 1994	V 1994
bardzo dobra lub dobra	7	5	7
ani dobra ani zła	45	48	48
zła lub bardzo zła	44	44	42
brak opinii	4	3	3

Najkrytyczniej o sytuacji gospodarczej mówią czterdziesto- i pięćdziesięciolatkowie oraz osoby oceniające własną sytuację materialną jako złą lub bardzo złą. Krytycznej ocenie sprzyja także przewidywanie pogorszenia się materialnych warunków życia ludzi w Polsce w czasie najbliższych trzech lat.

Dynamika sytuacji gospodarczej kraju

Ankietowanych spytano także, czy ostatnio sytuacja gospodarcza kraju pogarsza się, poprawia się czy nie ulega zmianie? Co trzeci Polak uważa, że sytuacja gospodarcza kraju pogarsza się. Optymistyczne oceny wyraża tylko 16% badanych, a prawie połowa (46%) ankietowanych jest zdania, że ostatnio sytuacja gospodarcza kraju nie ulega zmianie. Nie ma zdania na ten temat tylko 6% wylosowanych osób.

Warto dodać, że dynamika sytuacji gospodarczej kraju była postrzegana przez badanych w ten sam sposób zarówno w marcu jak i w maju.

Dynamika sytuacji gospodarczej

dane w proc.

	II 1994	III 1994	V 1994
poprawa	14	16	16
pogorszenie	31	32	32
brak zmian	49	47	46
trudno powiedzieć	6	5	6

Czy Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, sprawy w Polsce idą w dobrym czy w złym kierunku?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	w dobrym	w złym	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	24	62	14	1060
PŁEĆ				
mężczyźni.....	28	63	9	495
kobiety.....	21	61	18	565
WIEK				
do 19.....	29	52	20	85
20-29.....	27	61	13	193
30-39.....	21	60	19	213
40-49.....	24	64	12	233
50-59.....	18	70	12	147
60 i więcej.....	30	58	12	190
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	25	63	12	404
miasto do 20 tys.....	25	59	16	122
miasto 21-100 tys.....	18	67	15	204
miasto 101-500 tys.....	25	60	15	200
miasto pow. 500 tys.....	29	54	17	122
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	23	66	11	322
zasadnicze zawodowe.....	24	66	11	298
średnie i pomaturalne.....	26	56	18	346
wyższe z niepełnym.....	27	54	18	96
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
prac. umysł. z wyż. wyksz....	30	52	18	62
pozostali prac. umysłowi.....	30	51	19	135
robotnicy.....	24	64	12	243
rolnicy.....	17	69	14	67
prywatni przedsiębiorcy.....	23	66	11	40
emeryci i renciści.....	23	67	11	271
gospodynie domowe.....	34	51	15	52
uczniowie i studenci.....	30	52	17	94
bezrobotni.....	15	69	16	98
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	39	43	18	137
średnia.....	27	58	15	545
zła.....	19	70	11	258
bardzo zła.....	11	80	8	122
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	23	66	10	192
centrolewicowe.....	32	59	8	150
centroprawicowe.....	29	57	14	109
prawicowe.....	26	64	10	132
trudno powiedzieć.....	21	60	18	474

Czy uważa Pan(i), że w ciągu najbliższych trzech lat materialne warunki życia ludzi w naszym kraju poprawią się, czy pogorszą ?

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	nastąpi poprawa	będzie tak samo	nastąpi pogorszenie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	28	33	33	6	1061
PŁEĆ					
mężczyźni.....	30	33	33	4	494
kobiety.....	26	32	33	9	567
WIEK					
do 19.....	38	39	14	10	85
20-29.....	27	42	26	5	193
30-39.....	26	34	35	5	213
40-49.....	23	29	43	6	234
50-59.....	20	33	42	5	147
60 i więcej.....	38	24	28	10	190
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	28	31	35	7	403
miasto do 20 tys.....	33	33	28	5	123
miasto 21-100 tys.....	30	30	34	7	205
miasto 101-500 tys.....	22	39	34	4	200
miasto pow. 500 tys.....	29	31	31	9	122
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	31	27	35	8	321
zasadnicze zawodowe.....	26	33	36	5	300
średnie i pomaturalne.....	27	35	31	8	346
wyższe z niepełnym.....	28	45	25	2	96
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
prac. umysł. z wyż. wyksz... pozostali prac. umysłowi.....	27	52	21	0	62
robotnicy.....	28	30	35	7	135
rolnicy.....	26	35	35	4	245
rolnicy.....	24	27	45	4	66
prywatni przedsiębiorcy.....	28	39	28	5	40
emeryci i renciści.....	30	26	36	7	271
gospodynie domowe.....	30	34	30	5	52
uczniowie i studenci.....	34	39	17	10	94
bezrobotni.....	22	33	34	11	98
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	43	38	12	6	137
średnia.....	29	36	29	7	544
zła.....	19	31	43	6	259
bardzo zła.....	24	16	54	6	123
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	27	35	35	3	192
centrolewicowe.....	34	35	26	5	152
centroprawicowe.....	32	41	23	3	108
prawicowe.....	35	26	36	3	132
trudno powiedzieć.....	24	31	36	10	474

Jak wg Pana(i) oceny przedstawia się obecnie sytuacja gospodarcza naszego kraju ?

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	dobra	ani dobra ani zła	zła	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	8	48	42	3	1060
PŁEĆ					
mężczyźni.....	9	47	43	1	495
kobiety.....	7	49	40	5	565
WIEK					
do 19.....	9	62	29	1	85
20-29.....	8	58	33	1	192
30-39.....	9	50	38	2	213
40-49.....	4	42	49	5	234
50-59.....	7	39	51	3	147
60 i więcej.....	10	43	43	4	190
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	9	46	43	2	404
miasto do 20 tys.....	7	54	38	2	122
miasto 21-100 tys.....	6	50	40	4	205
miasto 101-500 tys.....	8	46	43	4	199
miasto pow. 500 tys.....	7	48	41	4	122
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	8	44	44	4	322
zasadnicze zawodowe.....	7	49	42	3	300
średnie i pomaturalne.....	8	50	39	3	345
wyższe z niepełnym.....	4	52	43	1	94
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
prac. umysł. z wyż. wyksz.....	3	61	36	0	62
pozostali prac. umysłowi.....	9	47	42	2	134
robotnicy.....	7	49	40	3	245
rolnicy.....	9	33	55	4	67
prywatni przedsiębiorcy.....	8	47	43	2	38
emeryci i renciści.....	7	41	47	4	271
gospodynie domowe.....	7	56	34	3	52
uczniowie i studenci.....	11	59	28	2	94
bezrobotni.....	7	52	38	3	98
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	16	56	28	0	135
średnia.....	8	53	36	3	545
zła.....	4	40	53	4	258
bardzo zła.....	6	34	56	5	123
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	11	43	44	1	191
centrolewicowe.....	4	54	41	1	151
centroprawicowe.....	11	46	43	0	109
prawicowe.....	6	50	42	1	132
trudno powiedzieć.....	7	47	40	5	474

Czy, Pana(i) zdaniem, ostatnio sytuacja gospodarcza kraju:

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	poprawia się	pogarsza się	nie ulega zmianie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	16	32	46	5	1062
PŁEĆ					
mężczyźni.....	20	32	44	4	495
kobiety.....	13	32	49	6	567
WIEK					
do 19.....	18	20	56	5	85
20-29.....	19	24	48	9	193
30-39.....	14	34	47	5	213
40-49.....	11	37	50	2	235
50-59.....	15	42	37	6	147
60 i więcej.....	21	30	41	7	190
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	15	31	48	6	404
miasto do 20 tys.....	17	34	44	5	123
miasto 21-100 tys.....	18	33	44	5	205
miasto 101-500 tys.....	15	35	45	5	200
miasto pow. 500 tys.....	19	28	48	6	122
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	14	31	47	8	322
zasadnicze zawodowe.....	15	35	46	3	300
średnie i pomaturalne.....	16	31	46	6	346
wyższe z niepełnym.....	22	30	44	3	96
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
prac. umysł. z wyż. wyksz... pozostali prac. umysłowi.....	23	32	43	2	62
robotnicy.....	14	31	47	7	135
rolnicy.....	14	38	45	3	245
rolnicy.....	10	40	44	7	67
prywatni przedsiębiorcy.....	12	26	59	2	40
emeryci i renciści.....	16	35	42	7	271
gospodynie domowe.....	20	25	52	3	52
uczniowie i studenci.....	28	14	51	7	94
bezrobotni.....	11	29	53	7	98
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	27	24	45	4	137
średnia.....	19	27	47	7	545
zła.....	9	38	48	5	259
bardzo zła.....	5	50	41	4	123
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	19	38	40	3	192
centrolewicowe.....	22	30	47	1	152
centroprawicowe.....	22	26	47	4	109
prawicowe.....	18	27	51	4	132
trudno powiedzieć.....	11	33	47	9	474